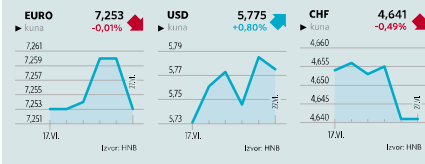

- > ulaganja
- > burze
- > novac

business.hr
Četvrtak 29. 6. 2006.

TEČAJEVI

DEVIZE

Tjedna promjena u %

AUD/HRK	-0,86
CAD/HRK	0,10
DKK/HRK	-0,03
JPY/HRK	-0,49
NOK/HRK	-0,92
SEK/HRK	0,56
GBP/HRK	-0,99
CZK/HRK	-0,58
HUF/HRK	-3,13
SKK/HRK	-0,81
SIT/HRK	-0,02
PLN/HRK	-1,56

Izvor: HNB, 27. 6. 2006.

TRENDVI

Dolar prema kuni ojačao tri posto u tri tjedna

Mladen Smiljanić, analitičar u Riznici Zagrebačke banke

Nakon zadnje HNB-ove devizne intervencije - koju je središnja banka poduzela početkom lipnja - tečaj EUR/HRK, ponovno je za-

pao u kolobanju izrazito visoke stabilnosti. HNB-ov srednji tečaj eura tretao se, name, nakon spomenute intervencije unutar vrlo uska raspona između 7,2497 i 7,2603 kune. Donja granica navedenoga raspona nova je najniža razina eura u posljednje četiri godine i 10 mjeseci. Prvi put nakon 20 dana, ipak, HNB-ov srednji tečaj eura uspio je potraj prošloga

tjedna preskočiti 7,2600 kuna. Nije se, međutim, uspio dugo zadržati iznad te razine. Već početkom ovoga tjedna pao je na najnižu razinu u posljednjih tjedan dana, blizu donjoj nego-li gornjoj granici navedenoga višetjednog raspona. USD je na priljezu iz prošloga u ovaj tjedan bio na najvišoj razini prema kuni u posljednjih sedam tjedna-

na. Prilom se HNB-ov srednji tečaj američkoga dolara sa svim približio razini 5,80 kuna, a u samo 20-ak dana ojačao je oko tri posto. Prvi put nakon gotovo dva mjeseca, eura je u petak pao ispod 12500 USD, no oporavio se početkom ovoga tjedna. Recentno jačanje US dolara posljedica je rastućih tržišnih očekivanja da će FED nastaviti dizati kamatne stope, što je još donedavno bilo neizvjesno. Upravo ovaj tjedan održava se sastanak FED-a na kojemu se očekuje novo dizanje kamatnih stopa. Tim položajem FED bi se pridružio ECB-u i Švicarskoj središnjoj banci, koje su to već učinile.

HNB-ov srednji tečaj švicarskoga franka prvi put nakon 15 dana pao je na samom kraju prošloga tjedna ispod 4,65 kune. Početkom ovoga tjedna bio je na najnižoj razini u posljednjih osam tjedna. Istodobno je euro preskočio 1,5650 CHF, dosegnuvši najvišu razinu u posljednja dva mjeseca.

FONDOVI

Tjedna promjena
INVESTICIJSKI FONDOVI DOBITNICI

Dionički	
ZB Investicije	2,23%
HPB Dionički	0,88%
Aureus Equity	0,82%
Upravnoteženi	
UB trend	2,05%
HPB Global	1,16%
HPB Global	0,49%
Obveznički	
Erste Bond	0,13%
Hi-Conservative	0,07%
Capital One	-0,10%
Novčani	
PBZ Novčani	0,07%
PBZ Fiksni/Novčani	0,07%
OTP novčani	0,06%

GUBITNICI

Dionički	
KD Victoria	-0,11%
Illiska II Europa	-0,33%
Global Equity	-0,53%
Upravnoteženi	
RBZ Balanced	-0,04%
KD Balanced	-0,13%
OTP upravnoteženi	-0,29%
Obveznički	
PBZ Bond	-0,37%
Raiffeisen Bonds	-0,43%
OTP euro obveznički	-0,46%
Novčani	
ICF Money Market	0,03%
PBZ Euro novčani	-0,01%
PBZ Dolar	-0,01%

MIROVINSKI FONDOVI

Obvezni	
PBZ Croatia osiguranje	0,24%
A2	0,20%
Erste Plavi	-0,09%
Raiffeisen	-0,05%
Dobrovoljni otvoreni	
A2 Profit	0,57%
A2 Benefit	0,18%
Raiffeisen	0,18%
Croatia osiguranje	0,02%
Erste Plavi Expert	0,02%
Erste Plavi Protect	-0,27%
Dobrovoljni zatvoreni	
A2 Dilewood	0,57%
A2 Hrv. kontr. zr. plov.	0,54%
A2 VP	0,52%
Fond Hrv. liječ. sind.	0,31%
Ericsson Nikola Tesla	0,31%
Novinar	0,26%
HEP grupa	0,00%
Croatia osiguranje	-0,05%
Sindikati pomorstva	-0,08%

Izvor: TO ONE, 23. 6. 2006.

Ideje za bolje osobne financije

BANKE SAVJETUJU

Polaznici besplatnih radionica Hrvatske udruge banaka zadovoljni su savjetima

"Nakon popisa mjesečnih troškova ljudi stanu na lopotu i zapitaju se mogu li zaista drukčije i racionalnije trošiti svoj novac." Bjeći su to kojima Kresimir Delija, produkt menadžer Privredne banke Zagreb i jedan od trenera besplatnih radionica za građane "Kako uskladiti primanja i troškove?", opisuje tipičnu reakciju polaznika nakon što se na tečaju suoče

s detaljnim popisom vlastitih troškova. Radionice organizira Hrvatska udruga banaka u suradnji s UN-ovom agencijom UNDP.

Čarobne formulacije "Bez obzira na to kakva je njihova trenutna financijska situacija, vjerujemo da je svaki pojedinac ciljano može poboljšati, ne treba gubiti nadu", poručuje Delija.

"Ne dajemo čarobne formulacije. Pokušavamo potaknuti građane da se motiviraju i promijene način razmišljanja o svojim mjesečnim izdacima", upozorava. Zivimo u potrošačkom društvu koje nam pružamno- go izbora i stoga ne treba kupovati na prvu ruku, savjetje toga trenera. No upravo nas takve mogućnosti najčešće i navedu na povećane izdatke.

PLANUJI

Tečaj o kreditima

"Nakon samo nekoliko tečajeva možemo reći kako polaznici pokazuju pojačano zanimanje za mogućnosti kreditiranja. Stoga ćemo ozbiljnije razmišljati o organiziranju tečaja isključivo o kreditima", kaže Martina Ertlinger, voditeljica projekta HUB-a. Na radionice nam dolaze i ljudi s ozbiljnim financijskim problemima, kaže Ertlinger. "No, osim što im ovaj tečaj može pomoći da se zapitaju kako promijeniti neke životne navike, preporučila bih im da se individualno obrate financijskom stručnjaku koji će im pomoći u rješavanju njegovih specifičnih problema korak po korak", dodaje.

ZVONIMIR PETROVIĆ, direktor podružnice Volksbanka, savjetuje polaznike radionice

na telefonskom računu. Primjerice, cijene razgovora nedjeljom su niže", upozorava Petrović.

Prostor za rezanje "Jednako tako, svatko od nas može razmišljati o promjeni tarifnog modela, o novom mobilnom operateru. Prostor za rezanje troškova ima, potrebno je samo promijeniti navike", ističe Petrović. Pritom, smatra, nikada ne treba štediti na osobnom usavršavanju jer nam to na duži rok najčešće donosi nove prilike za zaradu.

POLAZNICI RADIONICA

Nemojte se prepustiti trendovima

Hrvoje Grčić, slobodni umjetnik (fotograf)

Na ove radionice skrenuo mi je pozornost jedan prijatelj i slobodno mogu reći da su moja očekivanja ispunjena. Ne možete, naime, očekivati da se u sat, sat i pol, koliko traje tečaj, riješe financijski problemi skupine ljudi. Cilj je radionice potaknuti ljude da se zapitaju kuda odlazi njihov novac i kako to racionalizirati. Objektivno vjerujem kako uvijek postoji prostor za razmišljanje o tome kako smanjiti izdatke. Poruka koja ovdje nije izrečena, ali koja se provlađila kroz cijelu radionicu, glasi: nemojte se predati trendovima!

To nas ne uče u školi

Gordon Horbec, vlasnik tvrtke za računovodstvo

Na radionice sam došao iz znatiželji. Zanimalo me što se to besplatno nudi građanima, a s obzirom na to da su u organizaciju uključene banke, očekivao sam klasičnu prodaju njihovih proizvoda. Uvjero sam se da to nije tako. Drago mi je da se netko napokon počeo baviti tom tematikom. Smatram da je potrebno osvijestiti i educirati građane o svim opcijama koje im se nude na tržištu. Na žalost, nigdje nas to ne uče, ni u školama, ni kasnije na poslu.

Modeli za kućni proračun

Antonio Poljak, zaposlenik MORH-a, postdiplomant

I sam već nek vrijeme radim nešto slično, vodim evidenciju vlastitih troškova. Danas sam, međutim, dobio još nekoliko ideja gdje i kako smanjiti izdatke. Doznao sam dosta korisnih modela vođenja kućnoga proračuna. Smatram da će mi najviše koristiti detaljna tablica za vođenje evidencije troškova koju sam ovdje dobio.

INVESTICIJSKA ABECEDA (6)

Vrijednost informacija

Svim su investitorima potrebne informacije, podaci o poslovanju tvrtki. Većina je tih informacija javno dostupna, ali mnogi ne znaju kako ih i gdje naći. Većina pak ne zna što bi s njima. No, krenimo redom. Podaci o poslovanju svih tvrtki koje kotiraju na burzama (Zagrebačkoj i Varaždinskoj) javno su dostupni. Tvrtke tromjesečna izvješća o poslovanju više-manje svredno objavljuju. Dio tvrtki, u skladu s hrvatskim praksom, tu obvezu pokušava izbjeći. Svako izvješće, koja se u Hrvatskoj inače sporo objavljuju, uz poslovne rezultate poduzeća sadrži i podatke o deset najvećih dioničara i njihovim udjelima. Deset najvećih dioničara moguće je vidjeti i na stranicama Središnje deponitarne agencije (www.sda.hr), a aktualne depozitarne agencije i nadzornim odborima tvrtki u sudskom registru trgovačkih sudova (https://sudreg.pravosuđje.hr/SUDREG3/index.jsp). Sve važne poslovne informacije tvrtke doajavljuju i burzama.

Internet u prednosti Na stranicama Središnje deponitarne agencije mogu se vidjeti i osnovni podaci o pojedinim vrijednosnim papirima, odnosno o tome koliko je koja tvrtka izdala dionice i koliko je njihova nominalna vrijednost. Podaci o investicijskim i mirovinskim fondovima vidljivi su na stranicama Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga. U svakom slučaju, da biste bili dobro informirani o poslovanju tvrtki u koje ste investirali ili ćete možda uložiti svoj novac, potrebno je pratiti dnevne novine, tjedni i mjesečni poslovni tisak, tjedne i mjesečne novine (Narodne novine), a osobito tijekom dana što više vremena provoditi na poslovnim internetskim stranicama, kakvih je u Hrvatskoj nekoliko. Ni praćenje stranih ni na odnose. Internet je, naime, u prednosti u odnosu na tiskovine. Brzina pružanja informacije ponekad je važnija od samog sadržaja. Važne su agencijske vijesti, hrvatske i inozemne, ali većinu ih prenose ili spomenu-ti webovi ili sutrašnji dnevni tisak. Korisno je primati i barem neki sažetak dnevnih zbi-vanja, iako oni znaju ponekad biti previše općeniti. Za odluku o investiranju TV i radio su nebitni i ne treba gubiti vrijeme slušajući njihove emisije. Korisni mogu biti i razni forumi, gdje se izmjenjuju vijesti i glasine. No, s njima treba biti oprezan jer sva slabačava gdje pojedini veći, individualni, investitori koriste neznanje novih ulagača i svjesno im sugeriraju kupnju nekih vrijednosnih papira koje upravo oni prodaju.

Kreditibilitet autora

Jasno je da za čitanje svih tih novina i internetskih stranica treba vremena, a opet i sama informacija bez konteksta ništa ne znači. Treba dobro poznavati prilike da se iz obične vijesti izvuče rasprostranjeni, većina hrvatskih novinara ne govori o trendovima i ne donosi zaključke nego samo štu-ro prenosi brojke dobivene iz službenih izvora. Treba stoga imati strpljenja i imati saznanja o kreditibilitetu autora. Povjerenje u autora pojednog teksta iznimno je važno jer u Hrvatskoj nema previše novinara koji pišu o tvrtkama i tržištu kapitala, a izvori su im često sični. Iksusni ulagači znaju čim im tekovina mogu i smjeh lopotati, a koji autori nastoje ujecati na kretanje cijena na tržištu. Međutim, ne treba vijesti prikupljati panično nego ležerno. Čitanje svih spomenutih novina ne treba shvaćati kao obvezu nego kao dio rutine, pa će uslijediti i rezultati. Viro brao čete se i sami iznenaditi razinom vlastite informiranosti.

Danko Markušić
danko.markusic@business.hr